

ITS novice marec 2023

Uvodnik

Spoštovani člani S-ITS,

Priprave na simpozij ISEP 2023 so v polnem teku. Ker to predstavlja največji društveni dogodek, bi priložnost izkoristil za povabilo vsem članom in vašim sodelavcem, da se simpozija udeležite v čim večji meri in s tem pripomorete, da simpozij pridobiva na pomembnosti in veljavi. Dogodki kot je ISEP so namreč odlična priložnost za navezovanje novih poslovnih stikov in za vzdrževanje dobrih poslovnih odnosov med kolegi z različnih področij. Simpozij bo letos ponovno potekal v virtualni obliki.

V vsaki številki znova se trudim pridobiti vašo pozornost, da bi tudi vi aktivno sodelovali pri pripravi društvenih novic s predstavitvijo vaših izdelkov ali projektov, ki ste jih izvedli s področja inteligentnih transportnih sistemov. Vaše prispevke prosim pošljite na info@sits.si.

Lep pozdrav,

dr. Robert Rijavec
Predsednik S-ITS

Novice članov društva S-ITS

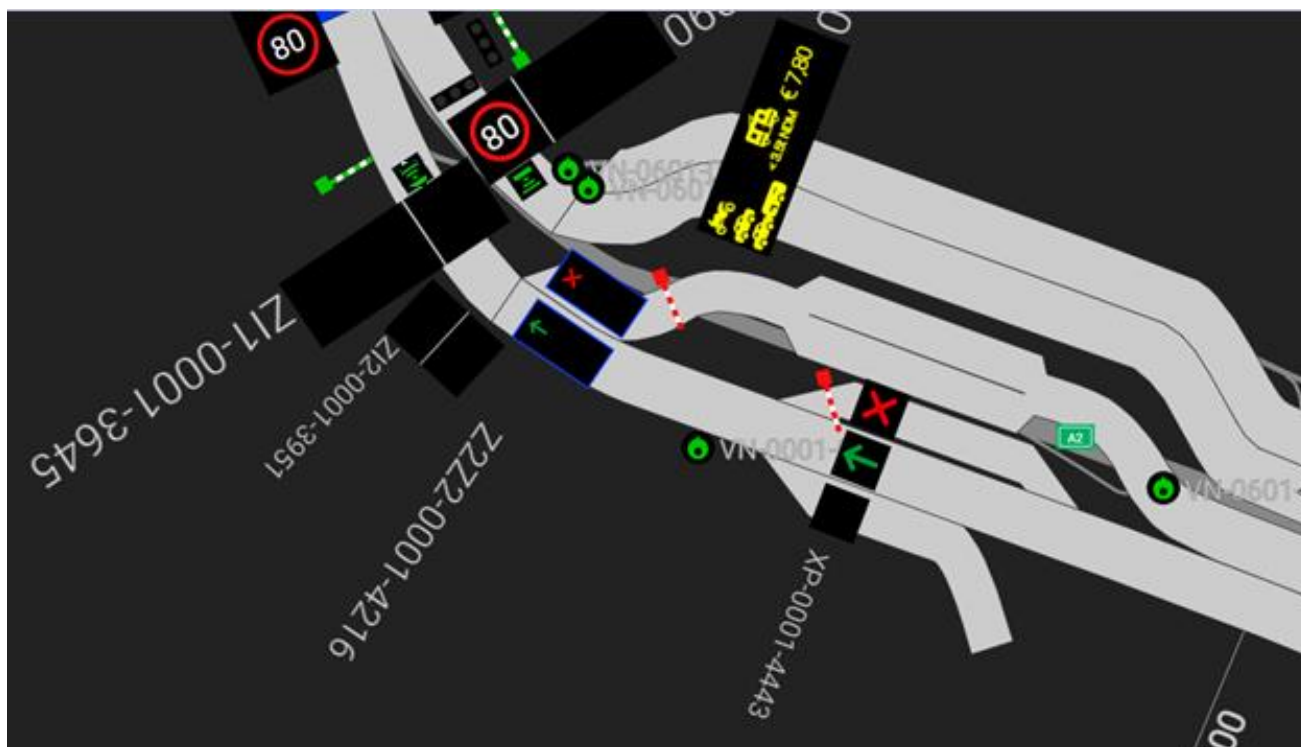
Vzpostavitev nove nadzorne točke na Hrušici za predorom Karavanke

DARS

ASIST

Q-FREE TRAFFIC DESIGN

Dars je po uvedbi elektronskega cestninjenja za tovorna vozila in uvedbi vinjet za osebna vozila zaznal potrebo po nadzornih točkah na avtocesti, ki omogočajo preverjanje ustreznosti cestninjenja za posamezne kategorije vozil. Najnovejša taka nadzorna točka je bila vzpostavljena v mesecu januarju na gorenjskem avtocestnem kraku na Hrušici za predorom Karavanke v smeri proti Ljubljani. Nadzorna točka na Hrušici se od ostalih nadzornih točk na slovenskem avtocestnem omrežju razlikuje tako po prometni ureditvi (izločanje na levo), kot tudi po prometni opremlitvi. Sistem sestavljajo (v smeri vožnje) znak tipa ZI1, ZI2, Z2Z2, 3xXP1 in dve zapornici.

Nadzorne točke so namenjene preusmerjanju in nadzoru različnih vrst vozil (tovorna vozila, avtobusi, osebna vozila...). Nadzor na nadzornih točkah glede na svoje pristojnosti izvajajo DARS s cestninskim nadzorom, policija, prometni inšpektorat ter finančna in veterinarska uprava. Preusmerjanje in izločanje na nadzorne točke se izvaja samo s pomočjo spremenljive prometne signalizacije, ki je bila vzpostavljena na odseku za predorom in omogoča posredovanje ustreznih informacij voznikom različnih kategorij vozil za potrebe izločanja posamezne kategorije vozil. Koordinacija preusmerjanja in izločanja na območju nadzorne točke se izvaja iz nadzornega centra Hrušica preko shematskega vmesnika SCADA SNVP.

Za potrebe izločanja posameznih kategorij vozil so bili pripravljene programi prometnih vsebin za 10 različnih scenarijev med drugim izločanje osebnih vozil, izločanje potniškega prometa, izločanje vseh vozil, izločanje potniškega prometa in tovornih vozil ločeno.

Prenova sistema plačevanja na avtobusih Ljubljanskega potniškega prometa

Ljubljanski potniški promet (LPP) pripravlja posodobitev in nadgradnjo sistema Urbana, ki bo v prihodnje med drugim omogočal tudi plačevanje s plačilnimi karticami. Že vse, odkar so pred skoraj 14 leti pri LPP ukinili plačevanje z gotovino oziroma žetoni in uvedli kartico Urbana, so se mnogi občasni uporabniki LPP, prebivalci iz drugih krajev Slovenije in turisti pogosto znašli v nerodnem položaju pri plačevanju vožnje. Sprva je bila vožnja z ljubljanskim avtobusom možna le, če je imel potnik kartico Urbana in na njej naloženega dovolj denarja za vozovnico. Tudi imetniki vrednostnih kartic Urbana so se lahko znašli v zagati, če na kartici niso imeli dovolj dobroimetja.

Najbolj pomembna novost, ki jo pripravljajo na LPP, so nove oblike polnjenja in plačevanja voženj, dodana bo tudi možnost plačevanja s plačilnimi karticami tako za polnjenje Urbane kot tudi za neposredno plačevanje na avtobusih, na samih validatorjih.

Prenovljena aplikacija Urbana bo bolj pregledno ponujala informacije o voznih redih, predvidenih prihodih avtobusov in trasah posameznih linij. Dodan bo načrtovalnik poti, se pravi, da bo lahko uporabnik izbral zeleno končno postajališče in ga bo sistem avtomatsko vodil do tega, katero linijo naj uporabi in kje naj prestopi.

Fizične kartice Urbana bodo še vedno v uporabi in jih bo še vedno možno kupiti na vseh prodajnih mestih in urbanomatih. Tisti, ki jim je bližje uporaba digitalnih storitev, pa bodo zdaj lahko svojo Urbano hranili tudi v virtualni obliki v aplikaciji.

Ne le mobilni telefoni, tudi upravljanje s sistemi v vozilu odvrta pozornost v prometu

Mobilni telefoni so zadnje desetletje eden izmed večjih motilcev pozornosti v prometu, ki dokazano povečujejo tveganje za nastanek prometnih nesreč. Vozniki ob uporabi mobilnih telefonov pogosto povzročajo zastoje v prometu.

V letu 2022 je policija ugotovila 25.670 kršitev po 35. členu Zakona o pravilih cestnega prometa. Leta 2021 je bilo takšnih kršitev za skoraj četrtno več (23 %), oziroma kar 33.297. Trend upada je mogoče pripisati poostreni zakonodaji, nadzoru Policije in ozaveščanju Agencije skozi vse leto. Med kršitelji izstopajo starostne skupine od 35-44 let s 30 %, od 45-54 let s 23,2 % in od 25-34 let z 22,8 %. Glede na kategorijo udeleženca prevladujejo vozniki osebnih avtomobilov, teh je bilo 15.457 (60,2 %), slaba četrtnina (6.187) pa voznikov tovornih vozil. Vse več je kršiteljev med kolesarji in vozniki e-skirojev.

Agencija za varnost prometa in Policija sta v času od 9. do 15. januarja 2023 izvajala preventivno akcijo »Varno brez telefona v prometu«. V času akcije je Policija nadzirala uporabo mobilnih telefonov in drugih naprav ter opreme (tablic, prenosnih računalnikov, slušalk), ki motijo voznikovo vidno ali slušno zaznavanje ali zmožnost obvladovanja vozila. Poleg tega so bili pozorni tudi na druge prekrške, predvsem tiste, povezane z izpostavljenimi udeleženci v prometu, pešci, kolesarji, vozniki e-skirojev. Agencija je v tem času izvajala medijske aktivnosti ter v sodelovanju s SPV Mestne občine Ljubljana z nadcestnimi transparenti opozarjala na tveganja, ki jih prinaša uporaba mobilnega telefona v prometu.

EU in svetovne ITS novice

Konec letalskega načina? EU bo dovolila uporabo telefonov med letom

Letalske družbe bodo lahko z letošnjim letom znotraj Evropske unije na svoja letala namestile najnovejšo tehnologijo 5G, kar bo potnikom omogočilo telefoniranje, pošiljanje SMS-sporočil in rabo mobilnih podatkov med letom. Letalski način, ki je zdaj obvezen, bo tako verjetno postal stvar preteklosti.

Po navedbah Evropske komisije bodo z ukrepom v praksi letalske družbe pooblastili, da potnikom med letom dovolijo telefoniranje, pošiljanje SMS-sporočil ter rabo mobilnih podatkov. "Nebo ni več meja, ko gre za možnosti, ki jih ponuja izjemno hitra in visoko zmogljiva povezljivost," je poudaril Thierry Breton, evropski komisar za notranji trg.

Letalske družbe bodo tako lahko ponudile najnovejšo tehnologijo 5G na svojih letalih. Pokritost s 5G bo omogočena z vgradnjo tako imenovane "pikocelice" v letalo. Prek te omrežne postaje se lahko telefonski klici, SMS-sporočila in mobilni podatki pošiljajo prek satelitskega omrežja v mobilno omrežje na tleh.

Trenutni predpisi od potnikov zahtevajo, da pred vzletom in med celotnim trajanjem leta izklopijo mobilne telefone ali pa aktivirajo letalski način. Gre za varnostni ukrep, namenjen preprečevanju motenj v telekomunikacijskih in navigacijskih sistemih letala. Povezava z internetom prek mobilnih telefonov, tablic ali prenosnih računalnikov je tako mogoča le prek omrežja WI-Fi, ki ga ponuja letalska družba, običajno proti plačilu.

Dai Whittingham, izvršni direktor britanskega odbora za varnost letenja, je za BBC povedal, da je bil letalski način zgodovinsko pomemben zaradi pomanjkanja znanja o tem, kako bi uporaba telefonov vplivala na letalo. "Obstajala je skrb, da bi lahko telefoni motili sisteme za samodejno krmiljenje," je dejal. A izkušnje so pokazale, da je tveganje za motnje zelo majhno.

Odločitev EU sicer sproža precej manj polemik kot strategija, ki so jo želeli uvesti v ZDA. Januarja so namreč čez lužo odložili uvedbo tehnologije 5G v bližini letališč, potem ko so letalske družbe opozorile, da bodo morebitne motnje, ki jih bo povzročila uporaba frekvenc C-pasu, vplivale na navigacijske sisteme. A Whittingham poudarja, da tovrstnih težav v Evropi ne bo, saj ima ta drugačen nabor frekvenc za 5G. Evropska komisija je sicer poudarila, da bodo regulatorji sprejeli vse potrebne ukrepe, da bo letenje ob uporabi tehnologije 5G varno.

Na Hrvaškem kmalu brez cestninskih postaj ob prehodih Obrežje in Jelšane

Hrvaško ministrstvo za promet, pomorstvo in infrastrukturo načrtuje ukinitvev cestninskih postaj ob mejnih prehodih Obrežje in Jelšane, na katerih po odpravi mejnega nadzora nastaja velika gneča. To naj bi bil tudi eden od razlogov za višjo cestnino v letošnji turistični sezoni.

Od vstopa Hrvaške v schengenski prostor 1. januarja letos se vozilom, ki prihajajo iz Slovenije, ni več treba ustavljati na meji, vendar pa zastoji nastajajo na cestninskih postajah. Cestninska postaja na Bregani je od mejnega prehoda Obrežje oddaljena približno 400 metrov, medtem ko je cestninska postaja na Rupi od mejnega prehoda Jelšane oddaljena 3500 metrov. Na obeh cestninskih postajah bodo dvignili zapornice in odpravili zaračunavanje cestnine, vozniki pa bodo kartice za cestnino prevzeli na cestninskih postajah Lučko oziroma Ivanja Reka.

Da bi nadomestili izgubo v poslovanju, namerava ministrstvo za promet uvesti sezonske, višje cestnine na avtocestah, ki jih upravlja podjetje Hrvatske autoceste (Hac). Turistična sezona bo letos od 1. junija do 30. septembra namesto od 15. junija do 15. septembra kot doslej, v tem času pa bodo cestnine po informacijah časnika višje za deset odstotkov.

Foto: shutterstock

Ceste za brezžično polnjenje vozil

Daljša potovanja z električnimi avtomobili vključujejo polnjenje z elektriko na polnilnih postajah, kar podaljša čas potovanja, saj so lahko polnilnice zasedene. Druga rešitev je brezžično polnjenje vozil med vožnjo.

Zamisel ni nova, je pa ena od rešitev, kako čas potovanja z električnim avtomobilom na daljših poteh skrajšati. Ideje o sistemu brezžičnega polnjenja na cestah že obstajajo. Projekte so že začeli izvajati v Izraelu in na Švedskem, zdaj pa so se ga lotili tudi v Nemčiji.

S tehnologijo induktivnega polnjenja, ki so jo predstavili znanstveniki z oddelka za tovarniško avtomatizacijo in proizvodne sisteme na univerzi Friedrich Alexander Universität Erlangen Nürnberg (FAU), bi lahko električni avtomobili postali uporabnejši in zanimivejši za širši krog uporabnikov.

Projektni partnerji so VIA IMC, Autobahn GmbH, Electreon, Risomat in Tehnična univerza Nürnberg, znanstveniki pa želijo tehnologijo pripeljati do serijske proizvodnje. Po poročilu FAU je konzorcij načrtoval naložbe za osem milijonov evrov.

Tuljave, vdelane v cestno površino, bodo ustvarile magnetno polje. Če se bo avto zapeljal ali parkiral na s tuljavami opremljeni površini, bo to polje induciralo napetost v nasprotni tuljavi, ki je vgrajena v vozilo. Baterija vozila se bo na ta način polnila. En kilometer dolga testna steza naj bi začela delovati sredi leta 2025. Lokacije še ni znana, bo pa postavljena na Bavarskem.

Zastoji na nemških avtocestah

Vozniki so lani v zastojih na nemških avtocestah stali približno toliko časa kot leta 2021. Po podatkih nemškega avtomobilskega kluba ADAC je trajanje vseh registriranih prometnih motenj v letu 2022 znašalo okoli 333.000 ur, predlani pa 346.000.

Avtoklub je skupaj naštel 474.000 zastojev in upočasnitev, prijavljeni zastoji pa so skupaj merili kar 733.000 kilometrov. Skupno prevoženih kilometrov na avtocestah je bilo v letu 2022 za okoli deset odstotkov večje kot leto prej. Delovni dan z največ zastoji v povprečju je bil četrtek z okoli 1200 urami zastojev. Leta 2019 je bila to sreda s 1850 urami prometnih zastojev. Najmanj zastojev je bilo v povprečju zabeleženih ob koncih tedna – ob sobotah in nedeljah po okoli 500 ur. ADAC je največji prometni zastoj zabeležil v petek, 30. septembra, s skupno 2250 urami.

Najdaljši zastoji so nastali v soboto, 23. julija, na avtocestnem odseku A8 od Münchna proti Salzburgu med Rosenheimom in Bad Reichenhallom v skupni dolžini 44 kilometrov in 15. decembra na odseku A8 od Stuttgarta proti Münchnu med Burgauom in Dachau/Fürstenfeldbruckom z dolžino 40 kilometrov.

V EU do 2026 električna polnilna postaja na vsakih 60 kilometrov

Evropski parlament je sprejel stališče o osnutku novih pravil, katerih namen je razširiti mrežo polnilnih postaj za avtomobile, tovornjake, vlake in letala na električni in vodikov pogon v Evropski uniji. Trenutno je v EU le okoli 377.000 polnilnih postaj za električna vozila, moralo pa bi jih biti vsaj še enkrat toliko. Električne polnilne postaje za avtomobile bi morale biti do leta 2026 na voljo na vsakih 60 kilometrov, menijo evropski poslanci. Poleg tega so se zavzeli za postavitev oskrbovalnih postaj z vodikovim gorivom do leta 2028 na vsakih 100 kilometrov.

Alternativne oskrbovalne postaje bi morale biti dostopne vsem blagovnim znamkam vozil, plačilo pa bi moralo biti enostavno. Poslanke in poslanci želijo tudi dostopno točko EU za podatke o alternativnih gorivih, ki bo zagotovila informacije o razpoložljivosti, čakalnih dobah in cenah na različnih postajah po vsej Evropi, so sporočili iz Evropskega parlamenta.

Evropski poslanci so sicer na zasedanju v Strasbourgu sprejeli stališče do dveh predlogov iz svežnja Pripravljeni na 55 do leta 2030 oz. načrta EU za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov za vsaj 55 odstotkov do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. Gre za nova pravila za alternativna goriva ter pravila o uporabi obnovljivih goriv v pomorskem prometu.

Evropski parlament je sprejel tudi stališče glede osnutka novih pravil o uporabi obnovljivih in nizkoogljicnih goriv v pomorskem prometu. Parlament želi, da bi pomorski sektor zmanjšal izpuste toplogrednih plinov iz ladij za dva odstotka od leta 2025, 20 odstotkov do leta 2035 in 80 odstotkov do leta 2050 v primerjavi z letom 2020.

To bi veljalo za ladje z bruto tonažo nad 5000 ton, ki so načeloma odgovorne za 90 odstotkov izpustov ogljikovega dioksida. Poslanke in poslanci so določili tudi cilj dveh odstotkov porabe obnovljivih goriv ter se zavzeli, da bi kontejnerske in potniške ladje na privezu v glavnih pristaniščih EU od leta 2030 uporabljale oskrbo z električno energijo s kopnega. To bi znatno zmanjšalo onesnaževanje zraka v pristaniščih, poudarjajo poslanci.

Stadionsko vzdušje z nogometno vsebino nemške lige na osrednjem zaslonu nove limuzine BMW serije 7

BMW in »DFL Deutsche Fußball Liga« sta objavila, da bo po novem prenos nemške nogometne lige na voljo prek aplikacije na osrednjem komunikacijskem zaslonu novega BMW serije 7. Aplikacija bo v prišla prek brezžične povezave in bo sprva na voljo le v Nemčiji. Kmalu bodo sledile še druge države v regijah Evrope, Amerike in Azije.

Gre za testno aplikacijo, ki se osredotoča na vsebino na zahtevo, kot so formati poudarkov ali podatki o ujemanju, pa tudi na izbrano vsebino v živo, posebej prilagojeno za uporabo v vozilu.

Za uporabo funkcije pretakanja videa v aplikaciji Bundesliga mora uporabnik najprej aktivirati osebno eSIM kartico v svojem vozilu. Antene, nameščene v vozilu, jim bodo nato omogočile uživanje v hitrem 5G pretakanju nogometa prek njihove osebne pogodbe z operaterjem mobilnih storitev.

V interesu varnosti potnikov bo video vsebina nemške lige v avtomobilu na voljo za ogled samo, ko vozilo miruje, ko se premika, bo možno poslušati zvočni tok vsebine.

Prihajajoči dogodki

Povabilo k oddaji referatov za simpozij ISEP 2023 v Ljubljani 27. marca 2023

Slovenian ITS Association

Electro technical Association of Slovenia

27. marca 2023 bo v Ljubljani potekal 31. Mednarodni simpozij o elektroniki v prometu. 31. Simpozij pod sloganom »Smart mobility and digitalisation of transport« predstavlja poudarek na pomenu načrtovanja, razvoja in uporabe inovativne prometne infrastrukture ter vozil na način, da bo dosežena sinergija med različnimi aplikacijami telematike z namenom zagotavljanja brezšivnih informacij uporabnikom. Inteligentni Transportni Sistemi in storitve se razvijajo z bliskovito, njihov namen pa je poleg zagotavljanja prometne varnosti tudi zagotovitev energijsko varčnega prometa.

Cilj simpozija je promocija strateških usmeritev v integracijo in krepitev evropske raziskovalne dejavnosti na področju sonaravnega transporta v Sloveniji, drugih mladih članicah ter pridruženih in sosednjih državah.

27. marca 2023 bodo strokovnjaki z različnih področij predstavljali izbrane referate v tehnični in plenarni sekciji. Referati bodo predstavljeni v zborniku simpozija.

Pomembni datumi:

- 10. marec 2023: Objava programa
- 17. marec 2023: Oddaja končnega prispevka

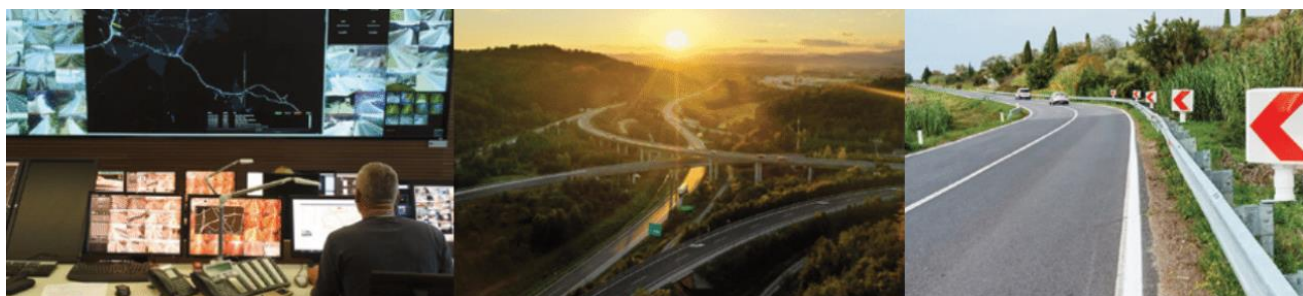
Več informacij na <http://www.isep.si> ali na info@sits.si ali info@isep.si.

Dnevi prometnega inženirstva 2023, 14. in 15. junija 2023 v Portorožu

Društvo inženirjev prometa Slovenije v sodelovanju z NK PIARC Slovenije 14. in 15. junija 2023 v Grand hotelu Bernardin v Portorožu organizira Dneve prometnega inženirstva 2023.

Promet je gonilna sila slovenskega gospodarstva, zato je dobrodošel vsak napredek na tem področju. Digitalizacija bo napredku dala še večji pospešek, zato je naloga prometnih inženirjev, da uvajamo vedno nove sodobne rešitve, ki bodo zagotavljale hiter in varen pretok blaga in ljudi.

V sredo 14. junija bodo na programu strokovne predstavitve, katerih program je dostopen preko sledeče povezave <https://dips.si/dnevi-prometnegainzenirstva-2023/?lang=en>. Poleg bogatega strokovnega programa bo vzporedno potekal tudi razstavni prostor, kjer si bodo udeleženci lahko ogledali najnovejše izdelke s področja tehnologije prometa.

V četrtek 15. junija bosta organizirani strokovni ekskurziji z ogledom dveh marin: voden ogled Marine Portorož s predstavitvijo delovanja marine s poudarkom na prometu in digitalizaciji ter ogled Marineup v Izoli z morske strani..

Prijavo na dogodek lahko izvedete preko spletne strani https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeJH3Zt8v1NWoKv8oQtpSdXX_GXknWJRIdut2XO1a1bsrTdBg/viewform

28. Evropski ITS kongres med 22. in 24. majem 2023 v Lizboni na Portugalskem

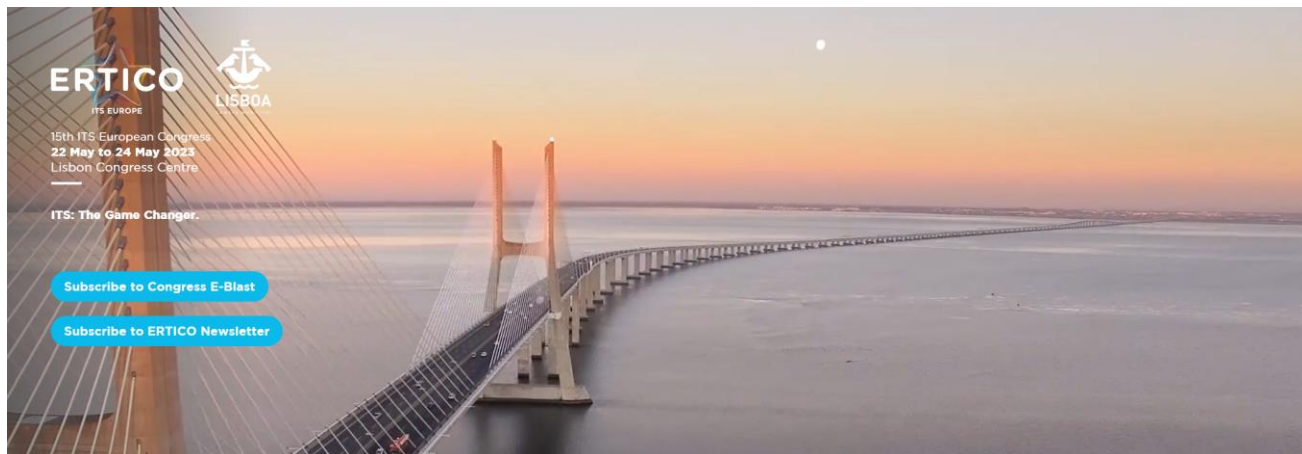
ERTICO-ITS EUROPE, v tesnem sodelovanju s svojimi regionalnimi partnerji, organizira 28. Evropski kongres in razstavo o inteligentnih transportnih sistemih in storitvah. Kongres bo potekal med 22. in 24. majem 2023 v portugalskem glavnem mestu, Lizboni.

Z geslom "ITS- the game changer", se bo kongres osredotočil na to, kako ITS spreminja mobilnost.

Kongres bodo tematsko sestavljale tri sekcije:

- Predavanja in predstavitve zadnjih dognanj s področja ITS,
- Demonstracije uporabe storitev ITS širom sveta,
- Razstavnih del s predstavitvijo podjetij, ki se ukvarjajo z ITS.

Evropski kongres ITS bo gostil različna zasedanja z govorniki vrhunskih strokovnjakov za mobilnost o ključnih temah v prometni panogi danes.

Več informacij o vsebini kongresa je dostopnih preko spodnje spletne povezave <https://2023.itseuropeancongress.com/>

The 4th International Symposium on Freeway and Tollway Operations

Od 26. do 30. junija 2023 bo na Dunaju, Avstrija potekal 4. mednarodni simpozij TRB o upravljanju avtocest in cestnin (ISFO 2023) pod geslom »Innovation Advances Towards the Future of Managing Traffic«.

Bilo bi super, če bi imeli prisotne tudi slovenske strokovnjake.

Organizator: Austriatech

Prijave in več informacij:

<https://www.austriatech.at/en/isfo2023>